Deprem ve Irkçılık: Mağduru Mağdura Kırdırmak

Foti Benlisoy

10.02.2023

1923 yılının 1 Eylül günü, yerel saatle 11.58'de Japonya'nın Honshu adasındaki Kanto vadisi, 7.9 büyüklüğünde bir depremle sarsılır. Deprem başta başkent Tokyo ve liman şehri Yokohoma olmak üzere çok sayıda yerleşim biriminin bulunduğu çok geniş bir coğrafyada büyük bir yıkıma yol açar. Depremi takip eden büyük yangınlar can kaybının daha da büyümesine neden olur. Bu büyük felaket sonucunda yaklaşık 140.000 insan hayatını kaybeder.

Depremin hemen ardından bu bölgede yaşayan Koreli göçmenlerin çeteler oluşturarak yağma eylemlerine giriştiklerine dair dedikodular yayılır. Hatta Korelilerin komünist ve anarşistlerle birlikte yangınlar çıkardıkları, içme suyu kaynaklarını zehirlediklerine dair "haberler" ortaya atılır. Ülkede Korelilere dönük düşmanlık ve önyargılar zaten yaygındır. Böylece depremden kısa süre sonra başta büyük hasar görmüş Yokohoma olmak üzere birçok yerleşim biriminde Korelilere dönük yaygın şiddet eylemleri ve linç girişimleri başgösterir. Bazı durumlarda kolluk güçleri de bu saldırılara katılır, hatta polisin Korelileri linççi kalabalıklara teslim ettiği vakalar yaşanır. Ordu ve polis bu şiddet dalgasından yararlanarak komünist ve anarşist muhalifleri tasfiye etmeye girişir. Bu ırkçı şiddet kampanyasının sonucunda altı

binden fazla insan öldürülür. Bir büyük felaketin içinden bir başka felaket, bir katliam çıkar.

Kato depreminden yüz yıl sonra, bir felaketi ırkçı bir şiddet dalgasının izlemesi ihtimali bize hiç de uzak değil. Bundan daha iki yıl önce Türkiye'nin birçok bölgesinde yaşanan büyük yangınlar sırasında ortaya atılan ve yangınların sorumluluğunu Kürtlere (bazen de mültecilere) fatura eden komplo senaryolarını hatırlayalım. Başta Manavgat olmak üzere, yangından etkilenen bir dizi yerleşim yerinde ahalinin bazen elde silah ormanları ateşe verdiği iddia edilen Kürt ya da göçmen avına çıktığını unutmayalım.

Maraş merkezli iki deprem sonrasında göçmen düşmanlığının körüklenmesi bu nedenle hiçbirimizi şaşırtmasın. Ana akım medya organlarında (hatta bunların "muhalif" sayılanlarında dahi) Suriyeliler "yağmacı", "çeteci", "yardım tırı hırsızı" olmakla rahatlıkla suçlanabiliyor, hedef haline getiriliyor. Sosyal medyada Suriyeli mültecileri hedef gösteren çok sayıda provokatif paylaşım yapılıyor, mülteciler yağmayla, depremzedelere saldırmakla suçlanıyor. Taraftar grupları mensupları güya depremzedeleri Suriyelilerden korumak adına beyanat veriyor. İsmi lazım olmayan kimi şahıslar kolluk güçlerine "vur emri" verilmesini talep ederek bilinçli olarak yangına körükle gidiyor. Sosyal medya mecralarında güya yağmacı olarak nitelenen ve göçmen olduk-

ları anlaşılan insanlara eziyet edildiğini gösteren videolar coşkulu etkileşimlerle paylaşılıyor.

Sınır da milliyet ayrımı da yapmayan depremin kurbanı olmuş Suriyeliler böylece mağdur değil de birer tehdit haline getiriliyor. Felaketi en alttakileri hedef almanın bir aracı haline getirmeye dönük bu eğilimin karşısında muhakkak durulmalıdır. Bu ırkçı nefret kampanyası depremin travmatize ettiği insanları birbirine kırdırmayı hedefliyor. Bir büyük felaketi bir başka felaketin mazereti kılmaya çalışıyor, felaketin içinden bir başka felaket çıkartmaya girişiyor.

Deprem mağduru mültecilere karşı bu ırkçı nefret kampanyasına omuz verenler arasında kimi "muhaliflerin" olması hiçbirimizi yanıltmasın. Deprem bölgesinde bir "güvenlik sorunu" olduğu ve bunun da esas olarak mültecilerle alakalı olduğuna dair söylemler dönüp dolaşıp iktidarın elini güçlendiriyor. Siyasal iktidar, afet yönetimini "güvenlikleştirmek", böylece depremin hemen ardından oluşan büyük toplumsal dayanışma ve karşılıklı yardımlaşma dalgasını zapturapt altına almak istiyor. OHAL'in ilanını "fitne fesat grupları"na ve "yağmacılar"a engel olma bahaneleri ile gerekçelendiren Erdoğan bunu açıkça itiraf ediyor zaten.

Dahası var: Irkçı nefret kampanyası iktidarın afet yönetimine dönük eleştirilerin hedefinin sap-

ması riskini yaratıyor. Suriyelilerden bir "günah keçisi" yaratmak, sorumluluğunu perdelemek isteyen, bu enkazın oluşumundaki rolünü tartışma dışında bırakmak isteyen iktidarın tam da arzu ettiği puslu havayı yaratıyor. Göçmen karşıtlığı, tüm ırkçılık biçimleri gibi, aşağıda olanların ahını, onlardan daha aşağıda olanlara yöneltmenin adı. Bu tip bir tutumun iktidarın sorumlusu olduğu yıkımın faturasını muktedirlere değil deezilenlerin bir bölümüne çıkartmaktan başka bir anlamı ya da sonucu yok.

Tehdidin sadece mültecilere yöneldiği yanılsamasına da sakın kapılmayalım. Faşist saldırganlık, mülteciler gibidaha kırılgan, daha yaralanabilir, daha zayıf görünen nüfus gruplarını hedef yaparak bir tür talim yapıyor aslında. Eğer orada bir sınırla karşı karşıya kalmazsa, faşist şiddet orada durdurulamazsa daha da cesaretlenip başka toplulukları, başka grupları da hedef almakta bir beis görmeyecek.

Bu nedenle ırkçılığın, göçmen düşmanlığının deprem vesile kılınarak normalleştirilmesine izin vermeyelim. Faşizmin felaketin bağrında semirtilmesine mani olalım. Deprem mağdurlarının birbirine kırdırılmasına, deprem sonrasında oluşan haklı öfke ve tepkinin faşist barbarlıkça yozlaştırılmasına geçit vermeyelim.

Uyarı niteliğinde bir not: Dün yangınlar sırasında, bugün de depremin akabinde tedavüle sokulan ve çok alıcı bulan nefret söylemi de bunun sonucunda meydana gelen ırkçı seferberlik de sadece Türkiye'nin çürümüş siyasal iklimine has bir garabetler değil. Afetlerin, ekolojik yıkım ve felaketlerin, belli bir ulusu yerinden etmeye, onun demografik yapısını bozmaya, onu siyasal ya da ekonomik olarak zayıflatmaya dönük bir ırksal-ulusal komplo ya da saldırı olduğu düşüncesi, faşizmin ekolojik kriz çağına uygun bir yeni sureti olan "ekofaşizmin" tanımlayıcı özelliklerinden. İklim krizinin tetikleyeceği ardışık felaketler çağında ekofaşist bir çizginin kökleşerek giderek yaygınlaşması pekâlâ ihtimal dahilinde. Faşizm yakın gelecekte sayı, yoğunluk ve etkisi daha da artacak ekolojik felaketlerin sorumluluk ve faturasını göçmenlere, ulusal azınlıklara, toplumun daha kırılgan kesimlerine kesme eğiliminde olacak.

Anarşist Kütüphane

Foti Benlisoy
Deprem ve Irkçılık: Mağduru Mağdura Kırdırmak
10.02.2023

14.02.2023 tarihinde şuradan alındı:
fotibenlisoy.tumblr.com

tr.anarchistlibraries.net